

Интервю с Гергана Димитрова - културолог и театрален режисьор

1. Моля, представете се...

Казвам се Гергана Димитрова, по образование съм културолог и театрален режисьор, основател и председател на „Организация за съвременно алтернативно изкуство и култура - 36 маймуни“. От 2007 г., след като се завърнах от Германия, се занимавам главно с театралните проекти на организацията и с превод на нова немска драматургия на български.

2. С какво се занимава вашата институция и как е свързана тя с науката?

„36 маймуни“ е НПО, в чието ядро са трима театрални режисьори (аз, Василена Радева и Петко Стоянов), един сценограф (Елена Шопова), един културен мениджър (Катрин Хрусанова). Основният фокус на дейностите ни е насочен към новите изпълнителски форми, новата драматургия и културните политики в областта на независимата сцена. Интересът ни към връзката между наука и изкуство е ясно заявен вече в три от нашите проекти („Ева Бехщайн“, „Праехидно“ и „Времето на кварките“) и смятаме да продължим изследванията и експериментите си в тази насока, тъй като според нас полето на научния и образова-

телния театър крие голям потенциал, който тепърва ще се развива.

3. Кое Ви запали към науката и кога се случи това?

Според мен всички се интересуват от науката и нейното развитие, тъй като това е перспективата на погледа на човечеството към света и рефлексията върху себе си, бидейки в този свят. Така че тя е предмет на естественото любопитство още от ранна детска възраст. По мои впечатления обаче, комуникацията на науката с широката общественост често среща затруднения.

Снимка: Васил Танев за Sofia Live

Театърът от своя страна е изключително мощна и достъпна медия. Обикновено предмет на неговите изследвания е човекът (потенциалния зрител) и неговия материален и емоционален свят.

Давайки си ясна сметка за това, според мен, да направиш връзка между двете, която да е от взаимна полза, не е много далеч от ума. И така започна моя експеримент с „научния театър”. Основна негова цел е да популяризира научно знание, да информира хората по достъпен начин, да събуди любопитството им за дадена област, да захрани театъра с нови теми и идеи, да изпробва различни форми на театрализация на „научната лекция”, мислена в най-широк смисъл.

4. В коя научна област (или в кои научни области) са Вашите занимания до момента?

„Ева Бехщайн – нощта на прилепите” (2010) беше първия ни проект в областта на научния театър. Той се базира на научно изследване за прилепите в Странджа планина на Боян Петров и под формата на театрална инсталация разказа за живота на прилепите от вида Дългоух (бехщайнов) нощник (*Myotis bechsteinii*) превеждайки зрителите през етажите на изоставената водна кула в Лозенец, съпроводжани от учен прилеполог (Антония Хубанчева).

В спектакъла „Праехидно” (2011) една от отправните ни точки беше динамичното развитие на технологиите

Снимка: Здравко Йончев

и науката като цяло, които променят измеренията на човешкото. Там основния ни въпрос беше, доколко това развитие е в служба на системата и доколко на човечеството, доколко може да се насочва или контролира и от кого.

Във „Времето на кварките“ (2013) се занимаваме с развитието на съвременната физика и по-специално квантовата механика. Това е най-сериозното ни и мащабно навлизане досега в научната теория.

5. Можете ли да разкажете основната идея на последния ви проект?

Основната цел на проекта „Времето на кварките“ е да изследва понятието „време“ през очите на съвременната наука и по същността си е образователен театрален проект. Екипът разказва и показва по разбираем и лек, но същевременно задълбочен и коректен начин едни от най-интересните парадокси в съвременната физика. Избрахме формата „театрална инсталация“ – доста мъглява и неясна за аудиторията, но даваща достатъчно свобода за артистични идеи. Основният проводник на информация в спектакъла е случващото се пред нас интервю между радио водещ (актьорът Петър Мелтев) и действителен физик-експериментатор (Ивайло Миленков). Споделяните с нас идеи за същността на квантовия свят и последните хипотези и търсения на физиката и космологията, биват онагледени чрез множество разположени в пространството инсталации. Публиката се движи свободно

между различните обекти, като среща два кварка (танцьорите Ангелина Гаврилова и Нейтън Купър), които също циркулират в залата и представляват жива инсталация, демонстрираща иронично-бутафорно част от схващанията на съвременната наука за елементарните частици, от които сме изградени.

Случването на спектакъла всеки път е различно, тъй като оставяме големи зони за импровизация както на изпълнителите (интервюто няма текст, всеки път се импровизира по зададена структура; някои от частите в „танца на кварките“ зависят изцяло от поведението на публиката), така и на зрителите (те стартират представлението и задействат част от обектите сами; индивидуално избират траекторията си и момента, в който минават през инсталациите). Така самото представление започва да притежава голяма степен на неопределеност и може метафорично да се разглежда само по себе си като квантов обект, който ние фиксираме, отивайки да го видим. Представихме проекта в порутената зала на бившето кино Македония, чиято бъдеща съдба също тъне в неопределеност, а голяма дупка в стената играеше ролята на Черна дупка с хоризонт на събитията.

6. Как екипът на представлението прие предизвикателството да разработи и представи научна тематика? С какви трудности се сблъскахте?

В екипа са все екстремисти и обичат предизвикателствата, така че им беше

интересно, дали и как ще се получи. Трудностите бяха много и най-различни, даже имаше няколко доста приятни.

7. Как публиката прие сериозната научна тематика?

Несериозно, каквато и беше целта ни. Не, шегувам се, интересно им беше, изненадани бяха, че театърът може да се занимава с подобни неща. Някои толкова внимаваха да не изпуснат някое обяснение от интервюто с физика, че разглеждаха инсталациите след края на спектакъла. Децата страшно се радваха, че могат да тичат и да пипат чудноватите обекти (нашите инсталации)..

8. Как научната общност реагира на театралния експеримент?

Получихме положителен отзвук от учените, които гледаха. Повечето бяха много заинтересовани от този начин да се комуникира науката. Дори има интерес към проекта от екипа на колайдера в Церн.

9. Има ли бъдеще науката в България според Вас?

Много се надявам да има достатъчно политическа мъдрост и далновидност, за да се преобърне тенденцията през последните години и страната ни да се ориентира към инвестиции в изследователски проекти и развитие на иновации във всички сфери на науката. Това би бил един от малкото печеливши ходове за страна като нашата.

*Интервюто проведе:
Катрин Хрусанова*

Снимка: Здравко Йончев